

נקודות למדריך

התשוקה לגאולה

ע"פ 'דבר מלכות' - ש"פ מקץ ה'תשנ"ב

בפרשיות אותן אנו קוראים עכשיו, אנו בעיצומו של סיפור ארוך - יעקב אבינו מגיע לארץ ישראל ומבקש לשבת בשלוח. אבל אז, קופצת עליו הצרה הצרורה של יוסף הצדיק, שנמכר וגולה למצרים. לאחר גלגולים רבים, מגיע יוסף למשרת משנה למלך והכל מתגלה כטובה. יעקב אבינו עם כל משפחתו יורדים למצרים, ויעקב חי שבע עשרה שנה של מנוחה, השנים האחרונות והטובות בחייו, בארץ גושן.

סיפורי האבות הקדושים, אינם, כמובן, רק מעשיות מענינות. כל האירועים עליהם אנו קוראים בתורה, טומנים בתוכם כוונה אלוקית מיוחדת.

סיפור ירידתם של יוסף ויעקב למצרים, גם הוא חלק מתהליך שמימי. תהליך שכל כולו מכוון למטרה העיקרית: הבאת הגאולה.

יעקב אבינו, השלישי שבאבות, קשור במיוחד לגאולה השלישית ובית המקדש השלישי. הגאולה היתה הענין העיקרי ביותר בחייו. כאשר יעקב ישב ולמד עם יוסף בנו בארץ ישראל, הוא נתן לו את הכוחות לפעול להבאת הגאולה. ולאחר מכן, בירידתו של יוסף למצרים, הוא עבד לגלות את הקדושה גם במקום הנמוך ביותר, בארץ מצרים - ובכך להכין את העולם כולו לגאולה.¹

אם נעקוב אחר ההתרחשויות כפי שהרבי מלמד אותנו, נוכל לראות - איך בכל שלב מסיפורי יעקב ויוסף, טמונה המטרה העיקרית שלשמה מכוון הכל - הגאולה.

'מעט' שנות חיים

מיד כאשר מגיע יעקב לארץ מצרים, מביא אותו יוסף בנו לארמון פרעה. יעקב היה זקן מופלג בן מאה ושלושים, ועקב הצרות הרבות שעבר בחייו - היה נראה אז זקן אף יותר. פרעה משתומם למראהו הישיש כל כך של יעקב, ושואל אותו: "כמה ימי שני חיך?"

יעקב עונה מיד לפרעה. הוא מעדכן אותו במספר שנותיו - מאה ושלושים שנה, ומיד מוסיף: "מעט ורעים היו ימי שני חיי..."

דבריו של יעקב מעוררים תמיהה גדולה.

אכן, אנו יודעים שחייו של יעקב היו רעים. אך מעט? איך יכול יעקב לומר על אריכות ימים כל כך גדולה, מאה ושלושים שנה - שזה רק קצת?! זה היפך המציאות!

חסרון באיכות

מסביר הרבי:

כוונתו של יעקב לא היתה לומר ששנות חייו הם מעטים בכמות. הוא התכוון לשנים מעטים באיכות.

אדם מרגיש בדרך כלל סיפוק מהזמן שעבר, רק אם הוא ניצל אותו כמו שצריך. לכן אצל אברהם אבינו נאמר "ואברהם זקן בא בימים" - הוא לא היה זקן רק בגלל גילו המופלג, אלא בעיקר בזכות העבודה שכל הימים שלו היו מלאים ושלמים. לא היה אצלו אף רגע מבזבז, וכל יום שעבר אצלו, הוא מלא אותו והתקדם בו אל המטרה.²

<1 חשוב לחדד: (אם הילדים יקלטו) כפי שהרבי מדגיש בשיחה: **יעקב** - ענינו הוא הגאולה, ואצלו כבר האיר הגילוי של הגאולה; **יוסף** - הוא זה שמגלה את הגאולה (של יעקב) גם בעולם, ע"י ירידתו למצרים.

<2 שאלה לדיון: איך זה אצלנו? מתי אנחנו מרגישים שהזמן שלנו הוא 'מלא', ומתי אנחנו מרגישים שהוא היה קצר ולא עשינו כלום?

יעקב אבינו התלונן על חיים קצרים ומעטים, למרות שהוא זכה לחיות מאה ושלושים שנה - מכיוון שהוא לא הספיק לפעול במהלך השנים הללו כמו שהוא רצה. הוא הרגיש שלא ניצל אותם כראוי. הוא הרגיש חוסר שלוה, והרגיש כאילו חסרים לו שנים בחיים.

מה היה החיסרון שגרם ליעקב אבינו להרגיש "מעט", להרגיש ששנות חייו הארוכות - אינן מספקות?

המטרה העיקרית בחיים

כמו שהזכרנו, הדבר העיקרי ביותר בחייו של יעקב היה - הגאולה. יעקב עבד במשך כל חייו והתאמץ לפעול את הגאולה. והוא אכן היה מוכן לגאולה - רק בגלל שהעולם מסביבו לא היה עדיין מוכן, התעכבה הגאולה.³

יעקב אבינו השתוקק כל כך לגאולה, כל כך רצה אותה - שבלעדיה, הוא הרגיש שכל חייו הארוכים אינם שווים. הם 'מעט'. כל עוד שלא הצליח לפעול את הגאולה, הוא חסר מנוחה, וגם מאה ושלושים שנה לא יפצו אותו. הוא חייב את הגאולה!

ומיד כאשר הוא מגיע לארמון פרעה, לקראת התיישבותו במצרים, הוא מודיע לו ברורות: לא הגענו למצרים כדי לנוח, להתענג על הארץ הטובה ביותר - ארץ גושן, ולחיות חיי רווחה. הדבר היחיד שעומד מול עינינו הוא אך ורק להביא את הגאולה, וגם ההתיישבות שלנו במצרים היא רק באופן זמני, כדי לפעול את הגאולה.

הגאולה - בשבילה אנחנו חיים, ובלעדיה שום דבר לא מרגיע אותנו!

גם אנחנו

יעקב אבינו הוא העיקרי בין האבות. כל יהודי ויהודי נקרא בשמו של יעקב, ולא בשם אחר - "עם ישראל". גם הנהגתו של יעקב אבינו, היא הוראה ברורה לחיים של כל אחד מאיתנו:

אנחנו חייבים לרצות ולהשתוקק לגאולה בעוצמה כה גבוהה, עד כדי כך שבלעדיה נרגיש חסרי מנוחה, ושום דבר אחר לא יכול לעניין ולספק אותנו. נפעל בכל כוחותינו ונעשה הכל כדי להביא אותה רגע אחד קודם.⁴⁻⁵ ובלשונו הקדושה של הרבי:

"יש להוסיף מיום ליום בהענינים המביאים את הגאולה בפועל ובגלוי.

ומהם:

חיזוק האמונה התשוקה והצפיה לביאת המשיח, עד כדי כך, שנרגש אצלו שכל זמן שמשיח צדקנו עדיין לא בא בפועל ובגלוי, ימיו חסרים, כדברי יעקב שאפילו מאה ושלושים שנה הם "מעט", כיון שעדיין לא באה הגאולה בפועל."

3 < אפשר להוסיף: יעקב היה מוכן לגאולה, ורק העולם עדיין לא - כבר למדנו על נושא זה ואפשר להזכיר זאת שוב, בפרשת 'וישלח' - כאשר יעקב שולח מלאכים לעשו, הוא מודיע לו שהוא כבר מוכן לגאולה. ורק עשו היה אז עדיין לא מוכן והגאולה התעכבה.

4 < סיפורים ודוגמאות: משל שסיפר אחד מצדיקי פולין, להמחיש את הצורך לרצות משיח בלי להסתפק בתחליפים:

במלחמה בין רוסיה לטורקיה, ביקר הצאר ניקולאי בין חייליו בחזית. לפתע שם לב אחד החיילים הרוסיים לחייל טורקי שניצב במרחק ומכוון את רובהו הישר אל הצאר הרכוב על סוסו. ספונטנית הוא זינק אל הצאר, דחף והפיל אותו מהסוס. שניה אחר כך שרק כדור בדיוק מעל הסוס, על מקומו של הצאר. הדחיפה הצילה את חייו ברגע הגורלי.

הצאר התרגש ממעשהו של החייל שהציל את חייו, והציע לו לבקש מה שירצה מאת הצאר. נפל החייל לרגליו וביקש כי יחליף את המפקד שלו, שמתייחס אליו באכזריות...

"טיפש!" קרא אליו הצאר. "במקום לבקש שאחליף את המפקד, היית מבקש שאמנה אותך לקצין"...

כך גם אנחנו נראים, כאשר מבקשים דברים אחרים מהקב"ה במקום לבקש משיח.

5 < שאלה לדיון: איך אנחנו יכולים להביא את עצמנו למצב של תשוקה כל כך חזקה לגאולה, כמו יעקב אבינו, שבלי הגאולה אנחנו לא יכולים לחיות?

< הנקודה העיקרית לסיכום

יעקב אבינו אומר לפרעה 'מעט' . . . היו ימי שני חייו, למרות שהוא זכה לחיות מאה ושלושים שנה - כי הוא השתוקק כל כך לגאולה, ובלעדיה גם חיים ארוכים ביותר הם מעט. גם אנחנו צריכים לחיות בתשוקה כזו.